

Sygn. akt I KZ 47/21

POSTANOWIENIE

Dnia 9 listopada 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Siwek

w sprawie **S. C.**

skazanego z art. 231 § 2 k.k. i n.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 9 listopada 2021 r.

zażalenia skazanego

na postanowienie Wojskowego Sądu Okręgowego w P.

z dnia 10 sierpnia 2021 r., sygn. akt Ko (...)

o odmowie umorzenia postępowania wykonawczego

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 1 § 2 k.k.w.

p o s t a n o w i ł

utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Wojskowy Sąd Okręgowy w P. nie uwzględnił wniosku skazanego S.C. o umorzenie wobec niego postępowania wykonawczego w odniesieniu do środka karnego (aktualnie środka kompensacyjnego), w postaci obowiązku naprawienia szkody orzeczonej prawomocnym wyrokiem Wojskowego Sądu Okręgowego w P. z 18 października 2010 r., sygn. akt So (...).

Zażalenie na to postanowienie złożył skazany, który przede wszystkim zanegował stwierdzenie, że na mocy ustawy z 20 kwietnia 2021 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw, w okresie zagrożenia epidemicznego nie biegą terminy przedawnienia środka kompensacyjnego. Jego zdaniem w cytowanej wyżej ustawie mowa jest o przedawnieniu wykonania kary, zaś

orzeczony wobec niego środek nie jest karą, a zatem Sąd I instancji niezasadnie dopuścił się wykładni rozszerzającej. Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i umorzenie postępowania wykonawczego w stosunku do środka kompensacyjnego lub uchylenie tego postanowienia i przekazanie sprawy Wojskowemu Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie jest zasadne.

Zaskarżone postanowienie co do zasady jest prawidłowe, gdyż właściwie stwierdzono w nim, że w odniesieniu do tego skazanego nie upłynął jeszcze okres przedawnienia wykonania orzeczonego środka karnego, a tym samym brak jest podstaw do umorzenia postępowania wykonawczego w oparciu o przepis art. 15 § 1 k.k.w.

Tytułem wstępu wskazać należy, że instytucja przedawnienia wykonania kary została uregulowana w art. 103 k.k., zgodnie zaś z brzmieniem § 1 pkt 3 tego przepisu, nie można wykonać kary, jeśli od uprawomocnienia się wyroku skazującego upłynęło 10 lat w razie skazania na inną – niż pozbawienie wolności - karę. W jego § 2 zawarto z kolei nakaz stosowania przepisu § 1 pkt 3 odpowiednio do środków karnych, środków kompensacyjnych oraz przepadku (art. 103 k.p.k.). Nie ulega zatem wątpliwości, że obowiązek naprawienia szkody, orzeczony wobec skazanego jeszcze jako środek karny, objęty jest dyspozycją art. 103 § 2 k.k., co powoduje, że nie można go wykonać, jeżeli od uprawomocnienia się wyroku skazującego upłynęło 10 lat, oczywiście pod warunkiem, że nie zaszły w tym okresie żadne okoliczności skutkujące wstrzymaniem biegu tego terminu.

Okoliczność taka, w realiach niniejszej sprawy, miała miejsce po pierwsze w związku z odbywaniem przez skazanego zarządzonej kary pozbawienia wolności, a następnie zastępczej kary pozbawienia wolności. W wyniku zastosowania art. 15 § 4 k.k.w. Sąd Okręgowy słusznie więc przyjął, iż zasadniczo okres przedawnienia wykonania orzeczonego wobec skazanego środka karnego upłynąłby z dniem 17 lipca 2021 r.

Słusznie również Sąd Okręgowy stwierdził, iż z upływem tej daty finalnie również nie doszło do upływu okresu przedawnienia wykonania tego środka, z uwagi na wstrzymanie terminów przedawnienia wykonania kary, wynikające najogólniej rzecz ujmując z faktu ogłoszenia pandemii COVID i prawnych konsekwencji z tego wynikających, związanych z odpowiednimi regulacjami prawnymi. Na mocy bowiem art. 4 ustawy z 20 kwietnia 2021 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U., poz. 1023), która była aktem jednorazowym i weszła w życie 22 czerwca 2021 r., w ustawie z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U., poz. 1842 ze zm.), dodano art. 15 zzz¹, zgodnie z którym w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, ogłoszonego z powodu COVID-19, oraz w okresie 6 miesięcy po ich odwołaniu nie biegnie przedawnienie karalności czynu oraz przedawnienie wykonania kary w sprawach o przestępstwa i przestępstwa skarbowe (ust. 1). Okresy, o których mowa w ust. 1, liczy się od dnia 14 marca 2020 r. - w przypadku stanu zagrożenia epidemicznego, oraz od dnia 20 marca 2020 r. - w przypadku stanu epidemii (ust. 2).

Przywołana ustawa w art. 7 zawiera również regulację intertemporalną, nakazującą do czynów popełnionych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy oraz kar orzeczonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosowanie przepisów o przedawnieniu w brzmieniu nadanym tą ustawą, chyba że termin przedawnienia już upłynął. Literalne brzmienie obu przywołanych wyżej przepisów istotnie wskazuje, iż mowa w nich wyłącznie o wstrzymaniu przedawnienia wykonania kar, a nie środków karnych i kompensacyjnych. Rzecz jednak w tym, że regulacji z art. 103 § 2 k.k., jak również przepisu z art. 15 rzr dodanego ustawą z 20 kwietnia 2021 r. nie można odczytywać jedynie w sposób literalny, przede wszystkim ze względu na ich istotę, a przede wszystkim istotę art. 103 § 2 k.k., który nie ma charakteru samodzielnego, a jest przepisem odsyłającym. Może on funkcjonować i funkcjonuje w systemie prawnym jedynie w powiązaniu z regulacją, do której odsyła, co w realiach niniejszej sprawy oznacza, że należy go odczytywać łącznie z art. 103 § 1 pkt 3 k.k. Nie rzecz zatem w tym, jak wywodzi

Wojskowy Sąd Okręgowy, że ustawa mówi o przedawnieniu wykonania kary, a nie kary zasadniczej, a więc o przedawnieniu wykonania kary szeroko pojętej, tylko w tym, jak należy odczytywać odesłanie zawarte w art. 103 § 2 k.k. Skoro przepis art. 103 § 2 k.k. wyraźnie odsyła, w zakresie stosowania w odniesieniu do środków karnych, środków kompensacyjnych i przepadku, do aktualnie istniejących instytucji przedawnienia wykonania kary, które zgrupowano także w § 1 pkt 3 k.k. art. 103 k.k., to należy przyjąć, że do przedawnienia wykonania wymienionych w nim środków znajdują zastosowanie właśnie te instytucje przedawnienia wykonania kary, w kształcie obowiązującym w czasie orzekania. Skoro zatem w czasie orzekania w niniejszej sprawie, a więc zarówno w dniu 28 września 2021 r. jak i obecnie obowiązuje przepis art. 15 zzz¹ ust. 1 w ustawy, który w czasie trwania pandemii wstrzymuje bieg terminów przedawnienia wykonania kary, to oznacza, że wstrzymany został bieg terminu określonego w art. 103 § 1 pkt 3 k.k. W konsekwencji tego zaś, że wstrzymany jest bieg terminu z art. 103 § 1 pkt 3 k.k., wstrzymanie to musi oddziaływać także na środki wymienione w art. 103 § 2 k.k., gdyż instytucja, o której w tym przepisie mowa nie została uregulowana samoistnie, a jej byt i zakres obowiązywania jest w każdym stanie faktycznym pochodną obowiązywania art. 103 § 1 pkt 3 k.k. Tak należy rozumieć zawarte w art. 103 § 2 k.k. sformułowanie, według którego „przepis § 1 pkt 3 stosuje się odpowiednio do (...)”. Nie sposób bowiem uznać, że w sytuacji, gdy art. 103 § 1 pkt 3 k.k. nie jest stosowany, gdyż z woli ustawodawcy bieg okresu, o którym w nim mowa uległ wstrzymaniu co do określonych w nim, orzeczonych kar pozbawienia wolności, to powinien być stosowany do orzeczonych środków karnych, środków kompensacyjnych i przepadku. Wstrzymanie biegu przedawnienia wykonania kar wymienionych w art. 103 § 1 k.k. ma zatem skutek także w stosunku do regulacji, które odwołują się do tej instytucji, a taką regulacją jest zawarta w art. 103 § 2 k.k. instytucja wstrzymania biegu przedawnienia wykonania środków karnych, środków kompensacyjnych i przepadku.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia.

